

In beweging

kwartaalblad van de Christengemeenschap
29^e jaargang nr. 4, Michaël 2025

Kerk in de wereld

Over sociale initiatieven in de Christengemeenschap

door Lyanne Korf (gemeente Zutphen)

Op Palmzondag was mijn vader uitgenodigd voor een middagje zingen bij een gemeentelid thuis. Door iemand anders werd hij met de auto opgehaald, de rollator ging opgekapt in de achterbak en nadien werd hij ook weer thuisgebracht. Er ging wat ge-heen-en-weer met de zorg aan vooraf, zijn persoonlijk begeleider raadde de hele onderneming sterk af omdat hij erg moeilijk loopt, maar gelukkig hebben we doorgezet. Mijn vader heeft van de middag genoten! Er werden paasliederen ten gehore gebracht en er werden paasliedjes samen gezongen. Ook het autorijden op zich was al een feestje voor hem.

Voor mij als dochter van een zeer dementerende vader is het hartverwarmend dat er nog een dergelijk initiatief wordt genomen 'vanuit de kerk'. Ondanks dat mijn vader niet meer naar de mensenwijdingsdienst kan komen, wordt er aan hem gedacht en hoort hij er nog bij. Deze middagen zijn een initiatief van een gemeentelid, zeer laagdrempelig en zoals een deelnemster zei: zo'n middag is als een schaal vol liefde-krachten.

Ik verbaas me wel eens als ik hoor wat er in andere kerkgenootschappen allemaal wordt gedaan voor goede doelen, voor armen, voor Oekraïners of voor jarige, oude, zieke of eenzame gemeenteleden... De collectes hebben meestal ook een sociaal doel en uiteraard wordt er veel gebeden voor de vele verschillende kwetsbaren in de samenleving. In Rusland kun je zelfs laten bidden voor iemand, je levert een briefje in met de naam van de patiënt of ongelukkige en dan wordt er (tegen betaling) veertig dagen lang voor diegene gebeden. Toen ik begin mei in Rusland was en flink ziek werd wilde mijn vriendin ook voor me laten bidden, maar helaas, ik ben als kind niet gedoopt en voor ongedoopten wordt niet gebeden. Er zijn dus wel voorwaarden aan verbonden.

Vrijheid als basis

Soms mis ik wel eens dergelijke hulp-structuren in de Christengemeenschap, maar ook verbanden met sociale initiatieven in de stad of in het land. Waarom is dit 'praktiseren van naastenliefde' bij ons niet zo vanzelfsprekend opgenomen in het gemeentelven als in andere kerken? We hebben weinig initiatieven die zich buiten de eigen gemeente uitstrekken, verbinding maken met andere organisaties in de stad etc. Waarom doen we aan zo weinig mee? Waarom lijkt de Christengemeenschap iets op een eilandje voor de zeldzamen die de kerk weten te vinden?

Ik chargeer nu een beetje en het is belangrijk te zien waar er gelukkig juist wel wordt samengewerkt, bijvoorbeeld met de vrijescholen tijdens jaarfeesten, maar ook met verzorgingshuizen in de omgeving. En gemeenteleden hebben oog en hart voor elkaars noden. Toch vind ik het een interessante vraag. In de eerste plaats zijn we niet zo groot. Maar ik denk dat het ook te maken heeft met de vrijheid die in de Christengemeenschap als basis ligt aan het gemeentelven. Er zijn geen gegeven (hulp- of liefdadigheids-) structuren waar je zodra je deelneemt aan activiteiten in de kerk ook automatisch deel van uitmaakt. Elk initiatief moet in de eerste plaats vanuit de mensen zelf komen. Vanuit de vrije mens die keuzes maakt om iets voor anderen te willen doen. En hoe dan? Dat is helemaal niet zo gemakkelijk.

In de Michaëltijd krijgen dergelijke vragen een wat dringender karakter. Het is Michaël die ons als vrije mensen wenkt om hem te volgen. Of we nou gedoopt zijn of niet, lid zijn of niet, jong of oud, rijk of arm. Alleen uit vrije wil kunnen we ervoor kiezen iets in de gemeenschap neer te zetten, initiatief te nemen of ons

ergens bij aan te sluiten. Graag wil ik een paar voorbeelden aanhalen van sociale initiatieven in de Christengemeenschap.

In verbinding met de wereld

In de gemeente Eindhoven leeft sinds twee jaar het initiatief 'Zorg-Saam'. De wens is om kleinschalig gezamenlijk wonen in de omgeving van de kerk te realiseren.

In het proces daarnaartoe worden er 'zorgkringen' opgezet die gevormd worden rond een zorgvrager. In de praktijk gaat het zo: er komt een vraag binnen, de kerngroep (de mantelzorggroep in de gemeente) bekijkt wie de betreffende persoon of mensen kan bezoeken om in kaart te brengen wat er precies nodig is. Afhankelijk van de situatie worden afspraken gemaakt over een vervolg. Zo ontstaat vanuit de kerkgemeente aandacht en betrokkenheid. Alleen daardoor al voelen mensen zich gezien, gehoord en gesterkt. Het is een proces van leren vragen durven stellen, oefenen en ontdekken. De gemeente is van zich uit al zorgzaam voor elkaar en middels het initiatief kan dit ook naar buiten toe uitstralen.

In Überlingen startte enkele jaren geleden een project genaamd: 'Das Dorf in der Kirche', zoals vroeger de kerk in het dorp te vinden was werd dit 'Dorp in de kerk' genoemd. Het initiatief kwam voort uit de vraag: hoe kunnen we elkaar helpen en ondersteunen als dat nodig is? Er is onderzoek gedaan en geëxperimenteerd met de vorm van een verkoop-markt en later met een 'sociale markt' waarin vraag en aanbod uit de gemeente bij elkaar gebracht werden.

Eveneens in Duitsland heeft zich een werkgroep gevormd die zich bezighoudt met sociale processen. Zij hebben verschillende artikelen gepubliceerd naar aanleiding van hun studies (zie: <https://cg-sozialimpuls.de/>), over sociale driegeleding, de omgekeerde cultus en sociale processen in de Christengemeenschap.

Goed dat hier professioneel naar gekeken wordt en onderzocht wordt hoe de Christengemeenschap in verbinding staat en blijft met de wereld.

Levende gemeenschap

Nog iets heel anders: ter gelegenheid van Rudolf Steiners honderdjarige sterfdag vond er van 28-30 maart in Stuttgart een groot feest plaats. Er waren tenten opgesteld waarin pedagogiek, geneeskunst, Demeter, euritmie etc. vertegenwoordigd waren. In een tent werden voordrachten van Rudolf Steiner voorgelezen. En er was een tent voor spiritualiteit. Aan een altaar werd tweemaal dat weekend de mensenwijdingsdienst gecelebreerd en 's avonds waren er cultische afsluitingen. Er werd gezongen bij de diensten, de priester Tom Tritschel hield een 'geniale preek' zo schrijft zijn collega Dieter Hornemann, er waren rond de honderd mensen bij de diensten, leden van de Christengemeenschap maar ook mensen die voor het eerst de mensenwijdingsdienst beleefden. Waarom ik deze gebeurtenis aanhaal is omdat Hornemann schrijft dat de stemming zo groots was en dat met

dit feest duidelijk werd "hoe belangrijk het is dat wij op de mensen toegaan en niet altijd maar wachten, tot de mensen naar ons toekomen ..."

Ooit had ik een droom waarin ik voor me zag hoe een kerk van de Christengemeenschap midden in de wereld staat met open deuren en die wereld daar in- en uitstroomt. Het is een toekomstdroom. Vooralsnog hebben de cultische handelingen en het gemeenteleven ook een zekere bescherming nodig van de muren en deuren van de kerk. Het vraagt onze initiatiefkraft uit vrije wil om hierin dingen tot stand te brengen. De hand van Michaël die tot wenk wordt, hoe kan ik die volgen en zijn opdracht praktisch maken? Welke kwaliteiten en passies kan ik vormgeven tot in het concrete zodat de gemeenschap daarin bloeien kan, kan uitwisselen, en mensen elkaar kunnen helpen en gemeenschap levend wordt? Toen ik mijn vader nadien vroeg hoe hij het zangmiddagje had gevonden wist hij niet meer dat hij er geweest was. Maar toen ik van de week bij hem was zag ik op zijn salontafeltje het mooie rode Paasnummer van In beweging liggen, opgevouwen met een potlood ernaast. Daar leest hij dus blijkbaar in wanneer hij 's avonds alleen op zijn appartement zit, net als in het gemeentebericht van Zutphen. Als ik hem bezoek is er vrijwel geen gesprek meer mogelijk maar aan dit soort dingen zie ik hoe hij op een geheimzinnige manier toch in de geest verbonden blijft. En daarin is zo'n eenvoudige zangmiddag van veel grotere betekenis dan het uiterlijk schijnt.